

การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

Developing Basic Moral Ethics of Students at Bua Khao
(Wan Khru B.E. 2500) School, Kuchinarai District, Kalasin Province

ไพศาล วานิชสุจิต¹ สมชาย วงศ์เกษม² ศิริ ถีอาสนา³ และเนตรชนก จันทร์สว่าง⁴

Phaisan Wanitsuchit,¹ Somchai Wongkasem,² Siri Tee-asana³
and Netchanok Chansawang⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ประหยัด ซื่อสัตย์ และสามัคคี โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความศรัทธา การสร้างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการภายใต้กรอบการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ประหยัด ซื่อสัตย์ และสามัคคี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการวิจัย 2 วรรบ มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมี 4 คน กลุ่มเป้าหมาย 130 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 130 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกประจำวัน การจัดกระทำข้อมูลใช้หลักตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

ก่อนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่านักเรียนขาดลักษณะนิสัยที่ดีในตนเอง ครูขาดการกำกับดูแล ติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมพื้นฐานไม่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แผนการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนไม่ชัดเจน และไม่มีมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบหลังการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน การดำเนินการวิจัยทั้ง 2 วรรบสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในทางที่ดีทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในความซื่อสัตย์ดีขึ้น เช่น รู้จักส่งการบ้านให้ทันเวลาตามที่ครูกำหนด มาโรงเรียนเช้าขึ้น ช่วยกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เก็บเศษกระดาษโดยไม่ต้องมีครูกำกับ
2. ด้านการประหยัด นักเรียนยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ นักเรียนยังชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเนื่องจากติดเป็นนิสัย ชอบออกห้องเรียนไปซื้อขนม ชอบเขียนสมุดข้ามหน้า ชอบเปิดน้ำแล้วไม่ปิด

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ด้านความซื่อสัตย์ สามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนไม่ลักเล็กขโมยน้อยของเพื่อนๆ ตรงต่อเวลา ไม่โกหก

4. ด้านความสามัคคี สามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ช่วยเหลือกิจกรรมกลุ่ม มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนกันภายในกลุ่มได้ดี

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop 4 basic moral ethics (diligence, thriftiness, honesty, and unity) of the students at Ban Bua Khao (Wan Khru B.E. 2500) School, Kuchinarai District, Kalasin Province, according to the following 4 stages of friendly supervision: creation of faith, demonstration of moral ethics promotion model, learning and sharing; and evaluation & follow-up, throughout the process under development framework of the four basic moral ethics. This action research study was conducted in 2 cycles with 4 research participants. The target group consisted of 130 Prathomsueksa V (grade 5) students, and an additional group of 40 informants. The instruments used for collecting data were an evaluation form, an interview form, an observation form, and a daily note-taking form. The collected data were treated by using the triangulation technique. The results were subsequently presented in descriptive analysis.

The results of the study are as follows:

Before developing basic moral ethics of the students at Ban Bua Khao (Wan Khru B.E. 2500) School of Kuchinarai District, Kalasin Province, the following problems had been identified: the students' lacking positive characteristics, the teachers' not following up regularly with their students' progress, no work continuity of personnel in charge of basic moral ethics development, unclear operational plans for promoting students' basic moral ethics, and there were no systematic directing and following-ups.

After developing the 4 basic moral ethics of the students at Ban Bua Khao (Wan Khru B.E. 2500) School, Kuchinarai District, Kalasin Province, it was found that the 2 cycles of action research could improve behavior of the students in the target group in all of the 4 aspects.

1. In terms of diligence, most of the students became more industrious: e.g. submitting their homework in time, arriving at school earlier, assisting and involving in different school activities, collecting waste materials or trash voluntarily, etc.

2. Regarding thriftiness, it was found that the students could not yet adjust their spending behaviors as expected: they still liked spending money carelessly as their regular habit; they liked going outside their classroom to buy sweets; they skipped over pages in writing; and they liked to leave water taps on after use.

3. With regard to honesty, the school could develop this aspect of moral ethics according to the established objectives: the students did not steal things from their peers, and they were punctual and they did not lie .

4. In terms of unity, the school could develop this aspect of basic moral ethics among the students according to the established objectives: the students did not quarrel and fight, they helped with group activities, and they were generous and treated one another within their group well.

Keywords : Developing Basic Moral Ethics of Students

บทนำ

สังคมปัจจุบันเกิดความย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเองและรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามมีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ขยัน อดทน ประหยัด ลดค่าเชิงวัตถุ มุ่งพัฒนาคนให้มีชีวิตที่พอเพียง (กรมวิชาการ, 2544 : 1) การมีคุณธรรมพื้นฐานเป็นแนวทางการดำรงชีวิตที่ดี ทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และเป็นผู้มีน้ำใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 32)

จากความสำคัญของคุณธรรมพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) จึงได้พัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนชั้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และเพื่อให้ นักเรียนได้เป็นบุคคลที่ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้วยการสอดแทรกการเรียนรู้คุณธรรมพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนด้านความขยัน ด้านการประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความสามัคคีของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ได้มาโดยความสมัครใจ ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัย ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)
 - 1.3 หัวหน้าฝ่ายปกครอง
 - 1.4 หัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. กลุ่มเป้าหมาย (Target group) ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 130 คน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

3.1 ครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ที่รับผิดชอบงานวินัยนักเรียน จำนวน 10 คน

3.2 นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการนักเรียนจำนวน 30 คน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

4.1 กรอบในการพัฒนา ได้แก่ คุณธรรมพื้นฐาน 4 ด้านคือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และสามัคคี

4.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา ใช้กลยุทธ์รูปแบบกลายอนิเมตรินเทค 4 ขั้นตอน (สุนทร อมรวิวัฒน์, 2541 : 219) ประกอบด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ การสาธิตรูปแบบการปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 4 ประการ การร่วมคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 - ธันวาคม พ.ศ. 2550

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยใช้หลักการ (Action research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (P - A - O - R) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart, 1988 : 11 - 15) เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

ขั้นตอนการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. การวางแผน

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาตามกรอบภารกิจด้านคุณธรรมพื้นฐาน 4 ด้าน โดยวิธีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและใช้การวิเคราะห์ระบบโดย

เทคนิค (SWOT) ซึ่งวิเคราะห์ โอกาสอุปสรรค ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนตามกรอบคุณธรรม 4 ด้าน คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี

1.2 กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ด้วยการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความศรัทธา เป็นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 4 ด้าน ใช้กิจกรรมโฮมรูม ให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การสาธิตรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 4 ด้าน เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีความประพฤติดี ใช้เป็นตัวอย่างในการสาธิตการประพฤติปฏิบัติตนแก่นักเรียนทั่วไป

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ขั้นตอนนี้ใช้กิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน ใช้นักเรียนตัวอย่างเป็นตัวหลักในการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ ในขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ตามข้อมูลที่รวบรวมได้ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action plan) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการปฏิบัติงานกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล และผู้ให้ข้อมูล

2. การปฏิบัติการตามแผน (Action)

2.1 ดำเนินการตามแผนกิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการกัลยาณมิตรนิเทศ 4 ขั้นตอน

2.2 กำกับติดตาม สังเกตการณ์ปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของผู้ร่วมวิจัย

2.3 ร่วมกันปรึกษาหารือเมื่อพบปัญหาในทางปฏิบัติ และร่วมมือกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ตามความเหมาะสมและยืดหยุ่นตามสภาพการณ์

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือที่สร้างขึ้น

3. การสังเกต (Observation) ในขณะปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

3.1 สังเกตการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัยทุกกิจกรรมตามแผนที่กำหนด

3.2 บันทึกผลและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละด้าน

4. การสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาอภิปรายจุดเด่น จุดด้อยเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรม แล้วนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน และแบบบันทึกประจำวัน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกประจำวันและแบบประเมิน

3. ศึกษาการสร้างแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert) และศึกษาการตรวจสอบเครื่องมือแบบสามเส้า (Triangulation)

4. ประมวลความรู้ จากข้อ 1, 2 และข้อ 3 จัดทำเป็นแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประจำวันและแบบสังเกต ตามกรอบงานวิจัย แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาและความเที่ยงตรงในการตั้งข้อคำถาม แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมในการวิจัยกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 - ธันวาคม พ.ศ. 2550

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมจากแบบบันทึก ผลการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์จากข้อมูลการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในแผนการวิจัย มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนโดยแยกระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. การตรวจสอบคุณภาพข้อมูลแบบหลายมิติ (Triangulation) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบหลายมิติด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้เป็นการเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึก แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

3. ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด หลายๆ ครั้ง (Read and reread) เพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูล การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในการกำหนดทิศทาง (Trend) แล้ววิเคราะห์และแปลผลโดยอิงกรอบการวิจัยแล้วนำเสนอโดยการบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักเรียนขาดคุณธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติตนในด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี ครูไม่มีการกำกับดูแลติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมพื้นฐานไม่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แผนการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนไม่ชัดเจน และไม่มีมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ

2. การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามกลยุทธ์กลายอนมิตรนิเทศ 4 ขั้นตอน

วงรอบที่ 1

ด้านความขยัน ด้านนี้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี สังเกตจากนักเรียนไม่ขาดเรียน ส่งการบ้านครบถ้วนและทันตามกำหนด

ด้านความประหยัดในด้านนี้ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้ร่วมวิจัยมีเวลาน้อยในการพัฒนาและจัดทากิจกรรมให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติ

ด้านความซื่อสัตย์ ในด้านนี้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะนักเรียนไม่ลักขโมย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองได้ เช่น รู้จักรับผิดชอบในงานที่นักเรียนรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

ด้านความสามัคคี ในด้านนี้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี เช่น รู้จักรักเพื่อน มีความเสียสละ ไม่แย่งกันเวลาทำงานกลุ่ม ไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท

วงรอบที่ 2

นักเรียนส่วนใหญ่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดี เช่น รู้จักการประหยัดเงิน ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ฉีกสมุด แต่จะมีเพียงจำนวน 2 คนที่ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้คือ ยังคงคอยที่จะหนีออกไปซื้อขนมตอนขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ และยังชอบฉีกสมุดอยู่เสมอหากมีเวลา

จากการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 2 วงรอบ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความขยัน นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในความขยันได้ดี เช่น รู้จักส่งการบ้านให้ทันเวลาตามที่ครูกำหนด มาโรงเรียนเช้าขึ้น ช่วยกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เก็บเศษกระดาษโดยไม่ต้องมีครูกำกับ

2. ด้านความประหยัด ในด้านนี้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ นักเรียนยังชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเนื่องจากติดเป็นนิสัย ชอบออกห้องเรียนไปซื้อขนม ชอบเขียนสมุดข้ามหน้า ชอบเปิดน้ำแล้วไม่ปิด

3. ด้านความซื่อสัตย์ ในด้านนี้นักเรียนผู้ร่วมวิจัยสามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานด้านนี้ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือนักเรียนไม่ลักเล็กขโมยน้อยของเพื่อน ตรงต่อเวลา ไม่พูดเท็จ

4. ด้านความสามัคคี ในด้านนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานด้านนี้ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือนักเรียนไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ช่วยเหลือกิจกรรมกลุ่ม มีความเอื้ออาทรต่อกันภายในกลุ่มเพื่อนได้ดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จุดเด่นในการพัฒนา จุดเด่นในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ที่นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในความซื่อสัตย์ได้ดี เช่น รู้จักส่งการบ้านให้ทันเวลาตามที่ครูกำหนด มาโรงเรียนเช้าขึ้น ช่วยกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเต็มอกเต็มใจ ช่วยกันเก็บเศษกระดาษในบริเวณโดยไม่ต้องมีครูกำกับ ด้านความซื่อสัตย์ ในด้านนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนในด้านนี้ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือนักเรียนไม่ลักเล็กขโมยน้อยของเพื่อน ตรงต่อเวลา ไม่พูดเท็จ และด้านความสามัคคี นักเรียนไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ช่วยเหลือกิจกรรมกลุ่ม มีความเอื้ออาทรต่อกันภายในกลุ่มเพื่อนได้ดี สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสามารถสร้างความตระหนัก โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน ซึ่งมีการจัดประชุม จัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นระหว่างนักเรียนและครูที่เป็นผู้ร่วมวิจัย ทำให้ได้รับทราบปัญหาที่นักเรียนขาดคุณธรรมพื้นฐานและรับรู้ว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่จะพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนอย่างไรบ้าง นักเรียนได้ร่วมกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนอย่างไบบ้าง นักเรียนได้ร่วมกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าการพัฒนาคุณธรรมตามกิจกรรมที่ผู้ร่วมวิจัยจัดให้และเกิดความตระหนักในการทำกิจกรรม ประกอบกับการจัดกิจกรรม

ประกวดนักเรียนตัวอย่าง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนเห็นว่าตัวเองมีคุณค่าและสามารถทำความดี อีกทั้งยังได้รับการยกย่องจากเพื่อนนักเรียนและครู ยังได้รับประโยชน์จากการแข่งขันกิจกรรมอีกด้วย การเขียนบันทึกความดี การแข่งขันการประหยดดอกคอม แข่งขันรับดาวในการเข้าห้องสมุด แข่งขันกันทำความดี ทั้งรายวัน รายสัปดาห์ กิจกรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและเห็นความสำคัญในการเป็นคนที่มีคุณธรรมพื้นฐาน ส่วนกิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมระหว่างกันและมีการช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ดีแก่กันในการปรับพฤติกรรม ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับเพื่อน สาเหตุอีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นจุดเด่นในการพัฒนาที่ทำให้การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้มีการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาตลอดกระบวนการในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้าน จึงทำให้ได้รับรู้ปัญหาและหาทางแก้ไขในขณะดำเนินการพัฒนาให้ทันจากข้อค้นพบที่เป็นจุดเด่นในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพราะกลยุทธ์ที่กลายณมิตรนิเทศเป็นกลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โกลแมน กัวลิทธี (2548 : 79) ได้ศึกษาการพัฒนาส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการประหยัดโรงเรียนชุมชนนาจารย์วิทยา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยกลยุทธ์การนิเทศแบบกลายณมิตร พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีทุกคน ประกอบกับการใช้วิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นวิธีการวิจัยที่ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทุกขั้นตอนและร่วมกันปรึกษาหารือระดมความคิดเห็นในการหาจุดด้อย จุดเด่นของการพัฒนา ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เป็นการให้ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันหา

รูปแบบแนวทางแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการวิจัยปฏิบัติการของ Carr and Kemmis (ประวิต เอราวรรณ์, 2545 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Carr and Kemmis, 1996 : 23) ที่กล่าวว่า เป้าหมายทั่วไปของการวิจัยปฏิบัติการคือ เพื่อแก้ปัญหา และเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ นอกจากนี้ การวิจัยปฏิบัติการยังเป็นกระบวนการที่นักวิจัยมีโอกาสทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีเหตุผล และมีความละเอียดรอบคอบในขณะปฏิบัติ

จุดอ่อนในการพัฒนา จุดอ่อนที่พบในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) อำเภอภูผินายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักเรียนยังขาดคุณธรรมด้านความประหยัด เช่น นักเรียนยังชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเนื่องจากติดเป็นนิสัย ชอบออกห้องเรียนไปซื้อขนม ชอบเขียนสมุดข้ามหน้า ชอบเปิดน้ำแล้วไม่ปิด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเวลาจึงทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 56) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ปีการศึกษา 2542 จำนวน 182 คน พบว่าระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ โดยภาพรวมและองค์ประกอบด้านความใฝ่รู้ ด้านการประหยัดอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ ใจเชื้อ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนสนวน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การพัฒนาในครั้งนี้ยังมีจุดอ่อนในการพัฒนาคือ ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ทั้งนี้เพราะการพัฒนาในเรื่องการมีวินัยเป็นการพัฒนาในลักษณะของนามธรรมเป็นการขัดเกลาลักษณะนิสัย จึงจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความขยัน นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในความขยันดีขึ้น เช่น รู้จักส่งการบ้านให้ทันเวลาตามที่ครูกำหนด มาโรงเรียนเช้าขึ้น ช่วยกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เก็บเศษกระดาษโดยไม่ต้องมีครูกำกับ
2. ด้านการประหยัด นักเรียนยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ นักเรียนยังชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเนื่องจากติดเป็นนิสัย ชอบออกห้องเรียนไปซื้อขนม ชอบเขียนสมุดข้ามหน้า ชอบเปิดน้ำแล้วไม่ปิด
3. ด้านความซื่อสัตย์ สามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนไม่ลักเล็กขโมยน้อยของเพื่อน ตรงต่อเวลา ไม่โกหก
4. ด้านความสามัคคี สามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ช่วยเหลือกิจกรรมกลุ่ม มีความเอื้ออาทรต่อกันภายในกลุ่มเพื่อนได้ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ควรวิจัยและพัฒนากิจการดำเนินงานคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนอย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมอย่างหลากหลาย ภายใต้กลยุทธ์ที่กลมกลืนนิเทศ เพราะจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนต่อไป การนิเทศงาน ติดตามผลการดำเนินการประกันคุณภาพในการให้บริการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานและบุคลากร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถิอาสนา ดร.เนตรชนก จันทร์สว่าง กรรมการที่ปรึกษา และนายกิตติศักดิ์ อารมณีสิต นางพรทิพย์ สามารถ นางเลิศจิรา สุรสิทธิ์ นางประภาวดี

มองเพชร ที่ให้ความเมตตาตรวจสอบแก้ไขและแนะนำสิ่งที่
เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ศรีปาน. (2542). **การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัด
สงขลา. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ทักษิณ.**
- โกเมน กั้วสิทธิ์. (2548). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง
วินัยนักเรียนด้านการประหยัดโรงเรียนชุมชนนาจารย์
วิทยา. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2545). **การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ :
ยูแพคอินเตอร์.**
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน (2550). **การดำเนินงาน
ด้านคุณธรรมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.**
- วิชาการ, กรม. (2544). **คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้ หน้าที่
พลเมือง ศีลธรรม ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.**
- สำเร็จ ใจเชื้อ. (2548). **การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อ
เสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนสนวน
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการ
ศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.**
- Kemmis, S. and R. McTaggart. (1998). **The Action
Research Panner. 3rd ed. Victoria : Deakinl
University Press.**